

2011-12-09

Dnr 43-2011:2169

Huddinge kommun

Rektorn vid Solfagraskolan

Beslut för grundskola med särskoleelever

efter tillsyn av Solfagraskolan
i Huddinge kommun

Tillsyn av Solfagraskolan

Helhetsbedömning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Huddinge under läsåret 2011/12 . Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen. Solfagraskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 10 november 2011 och den 11 november 2011. Ansvariga för tillsynen har utredarna Malin Söderberg och Malin Forsman.

Av Skolinspektionens enkäter med elever och vårdnadshavare och elevintervjuer framkommer att Solfagraskolan av flera elever upplevs som en trygg skola. Skolinspektionen ser också genom intervjuer och dokumentstudier att skolan har ett gemensamt och strukturerat arbete för att försöka skapa studiero i klasserna. Det finns vidare goda exempel på hur enskilda lärare arbetar för att främja trygghet och motverka kränkningar. Skolinspektionen bedömer dock att skolan behöver utveckla sitt arbete med att förebygga kränkande behandling.

Av intervjuer med lärare och av verksamhetsbesök framgår vidare att flera av skolans lärare har medvetna strategier för att klargöra mål och krav för elever och föräldrar, för att stimulera eleverna att ta ansvar och för att utveckla elevernas läsförståelse. Skolans utvecklingsarbete med matematikämnet har också lett till att såväl lärare som rektor uppmärksammat flera av de brister som nämns nedan som rör skolans undervisning och bedömning. Solfagraskolan leds av rektor som genom ett strukturerat pedagogiskt ledarskap aktivt verkar för att utbildningen utvecklas. Genom intervjuer och dokumentstudier tar Skolinspektionen del av flera exempel på hur rektorn, genom pedagogiska och organisatoriska förändringar, driver skolans utveckling. Skolans kvalitetsarbete bedöms inom flera områden vara systematiskt och fungerande. Rektorn har till exempel ett gott uppföljningsarbete av resultaten i grundskolan, där resultaten följs upp på olika nivåer och över tid. Det finns dock områden som inte fullt ut omfattas av kvalitetsarbetet, såsom bedömning i grundskolan och i grundsärskolan. För att få tillförlitliga kunskapsresultat är det viktigt att rektorn kvalitetssäkrar lärarnas bedömning. Skolinspektionen bedömer efter intervjuer och dokumentstudier att det finns brister i lärarnas bedömning av elevernas kunskapsutveckling i både grundskolan och grundsärskolan.

Då skolan i sin kvalitetsredovisning enbart redovisar kunskapsresultat för rektorsområdet, kan Skolinspektionen endast ta del av resultatet i de nationella proven i år 3 och 5. I dessa avseenden är skolans kunskapsresultat förhållandevis goda. Enligt den nationella statistiken lyckas skolans elever i år 3 och 5 bra på så gott som alla delprov i de nationella proven. Sammanställningen för rektorsområdet visar att så gott som alla elever når målen i alla ämnen.

Skolan behöver också vidta åtgärder för att förbättra arbetet kring elever i behov av särskilt stöd. Det finns flera oklarheter i arbetsgången som leder till att skollagens krav inte uppfylls och att det finns en risk att elever inte får det stöd de, enligt denna lag, har rätt till.

Beslut

Föreläggande

De beskrivna bristerna som Skolinspektionen konstaterat vid tillsynen av Solfagraskolan i Huddinge kommun måste åtgärdas för att huvudmannen ska uppfylla författningarnas krav och eleverna därmed ska få den utbildning de har rätt till.

En utförligare redogörelse av konstaterade brister finns nedan under rubriken *Skäl för beslut*.

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Huddinge kommun att senast **2011-03-22** avhjälpa påtalade brister genom att vidta nedanstående åtgärder.

De vidtagna åtgärderna ska samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med undervisning och lärande.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna anpassar undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande (1 kap. 4 och 11 §§ skollagen, Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning).
- Se till att lärarna ger elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling (3 kap. 3 § skollagen).

Grundläggande värden och inflytande

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med grundläggande värden och inflytande.

I detta ingår att:

- Se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten och att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad (4 kap. 14 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande).
- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbets sätt, arbetsformer och undervisningens innehåll (4 kap. 9 § skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektors ansvar).

Trygghet och studiero

Skolans ordningsregler motsvarar inte skollagens krav.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med trygghet och studiero.

I detta ingår att:

- Se till att ordningsregler finns och har utarbetats under medverkan av eleverna samt följs upp vid skolenheten (5 kap. 5 § skollagen).
- Se till att det vid skolan genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 6-7 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling anmäler detta till rektorn (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att skolan har rutiner för hur signaler om kränkande behandling ska rapporteras till huvudmannen (6 kap. 10 § skollagen).
- Se till att det finns för en plan mot kränkande behandling för varje verksamhet som anger vilka åtgärder som ska vidtas (6 kap. 8 § skollagen).

Särskilt stöd

Trots att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med särskilt stöd.

I detta ingår att:

- Se till att rektor ser till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds (3 kap. 8 § skollagen).
- Se till att samråd sker med elevhälsan vid utredningen (3 kap. 8 § skollagen).
- Se till att rektorn ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram som anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas (3 kap. 9 § skollagen).
- Se till att åtgärdsprogrammet följs upp och insatserna utvärderas löpande (3 kap. 9 § skollagen).

Bedömning och betygssättning

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med bedömning och betygssättning.

I detta ingår att:

- Se till att lärarna regelbundet utvärderar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav (Lgr 11 2.7 Bedömning och betyg, Riktlinjer, Obligatoriska särskolans kursplaner).
- Se till att utvecklingssamtal om hur elevernas kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas hålls minst en gång per termin. (10 kap. 12 § skollagen).
- Se till att de skriftliga omdömena avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

- Se till att det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt (10 kap. 13 § skollagen).

Personalkompetens

Personalen vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med personalkompetens.

I detta ingår att:

- Se till att de lärare som används har utbildning för den undervisning de ska bedriva (2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag).

Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas. Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro.

I detta ingår att:

- Se till att eleverna i grundsärskolan erbjuds modersmålsundervisning i enlighet med författningarna (11 kap. 10 § skollagen, 5 kap. 7 § skolförordningen).
- Se till att skolan har rutiner för att rapportera långvarig frånvaro till huvudmannen (7 kap. 2 § första stycket, 22 § skollagen).

Handläggningsrutiner

Skolan iakttar inte bestämmelserna om registerkontroll.

Ni ska därför vidta åtgärder för att förbättra arbetet med handläggningsrutiner.

I detta ingår att:

- Se till att bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas (2 kap. 31 § skollagen).

2011-12-09

6 (18)

Dnr 43-2011:2169

Anmärkningar

Skolinspektionen har vid tillsynen konstaterat mindre allvarliga brister som måste åtgärdas för att eleverna ska få den utbildning de har rätt till. Huvudmannen ges därför en anmärkning.

En redogörelse av konstaterade brister finns nedan under *Skäl för beslut*.

Till följd av anmärkningarna ska **Ni senast 2011-03-22** vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa dessa åtgärder för Skolinspektionen.

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Skäl för beslut

Måluppfyllelse

Kunskapsresultat

Kunskapsresultaten vid Solfagraskolan är förhållandevis goda. Av Skolverkets nationella statistik för vårterminen 2010 framgår att andelen elever i grundskolan som nådde kravnivån i respektive delprov i de nationella proven i år 3 och år 5 med något undantag varierar mellan 90 till 100 procent. Av skolans statistik över andelen elever som nått kravnivån för samtliga delprov, framkommer dock att mellan 20-25 procent av eleverna i år 3 missat något delprov. I årskurs 5 är resultatet liknande. I skolans kvalitetsredovisning framgår andelen elever i grundskolan inom rektorsområdet som nått målen i respektive ämne i årskurs 5. Skolan har inte kompletterat med uppgifter för skolenheten. I grundsärskolan har 100 procent av eleverna nått målen i alla ämnen. Detta resultat är oförändrat över flera år. Tillsynen visar dock på brister i skolans arbete med bedömning.

Resultat av värdegrundsarbetet

I Skolinspektionens elevenkät uppger 98 procent av eleverna att de känner sig trygga i skolan. I samma enkät, uppger de flesta eleverna också att elever och lärare i Solfagraskolan bryr sig om varandra. Huddinge kommuns skolenkät mäter elevernas upplevda trygghet i grundsärskolan. Här svarar 90 procent av eleverna att de känner sig trygga på Solfagraskolan. Elever vid Solfagraskolan beskriver i intervjuer att det ibland förekommer konflikter, men alla elever beskriver att de vet vart de ska vända sig när sådant inträffar och att de vuxna då ingriper. I anslutning till skolbesöket har Skolinspektionen kontaktats av vårdnadshavare till elever på skolan som beskriver att det ibland är otryggt på rasterna och i korridorerna och att det förekommer såväl nedvärderande kommentarer som slagsmål. Skolinspektionen observerar också att det ibland blir stökigt på skolgården under rasterna, något som bekräftas av elever som Skolinspektionen talar med.

Föreläggande:

Bedömningsområde: Undervisning och lärande

Bedömning:

Lärarna ger inte alla barn och elever den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Motivering:

Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till elevers olika behov och att en strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Det framgår vidare att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Vidare framgår av läroplanen för grundskolan att undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.

Av intervjuer med elever i grundskolan framkommer att undervisningen till stor del är utformad så att eleverna förväntas arbeta med samma uppgifter på samma tid. Eleverna beskriver vidare att elever som lätt når kunskapskraven i ett ämne kan få extrauppgifter först när de arbetat färdigt med klassens gemensamma uppgifter. I verksamhetsbesök ser Skolinspektionen exempel på hur klassen passivt väntar in att alla elever ska färdigställa en uppgift, innan de går vidare. Av intervjuer med lärare och övrig personal framkommer vidare att anpassning av undervisningen till stor del handlar om att ge stöd åt elever som riskerar att inte nå kunskapskraven eller där läraren av andra orsaker känner oro för elevens kunskapsutveckling. Lärarna beskriver i intervjuer att de försöker att variera arbetssätt och gruppsammansättningar, men beskriver ingen strategi för hur de i planeringen och genomförandet av undervisningen anpassar denna till enskilda elevers behov och förutsättningar.

Mot denna bakgrund förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att elever ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Författning:

1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Bedömningsområde: Grundläggande värden och inflytande

Bedömning:

Eleverna ges inte möjlighet till ett aktivt inflytande över utbildningen.

Motivering:

Enligt skollagen ska eleverna ges inflytande över utbildningen. Utformningen av inflytandet ska anges i samband med planeringen av verksamheten. Av läroplanen framgår att lärarna svarar för att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Lärarna är vidare ansvariga för att tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Läroplanen pekar också ut rektor som ansvarig för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

I den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av finns ingen planering av hur inflytandet ska utformas. Av intervjuer med lärare och rektor framkommer vidare att skolan inte har någon strategi för att se till att det sker en progression i elevernas möjlighet till inflytande i förhållande till deras ålder och mognad. I intervjuer med elever i grundskolan framkommer att de uppfattar att de ges inflytande över undervisning genom att de ibland har eget arbete där eleven själv får välja vad den vill arbeta med och genom att vissa lärare ibland har omröstningar i klassen om, till exempel, hur ett arbete ska redovisas. Lärarna beskriver i intervjuer ett medvetet arbete med att stimulera eleverna till att ta ansvar, men arbetet med att stärka elevernas möjligheter till inflytande över undervisningen uppges huvudsakligen bestå av omröstningar där eleverna får välja mellan ett par, på förhand givna, alternativ och eget arbete där eleverna själva väljer vad de vill arbeta med.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att se till att utformningen av inflytandet anges i planeringen av verksamheten, att skolan har en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad och att se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Författning:

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen, Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektors ansvar

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolans ordningsregler motsvarar inte skollagens krav.

Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Motivering:

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Det framgår också att det ska finnas ordningsregler för skolenheten som ska utarbetas under medverkan av eleverna. I skollagen beskrivs också huvudmannens och skolans skyldigheter att motverka kränkande behandling. Här framgår att det vid varje verksamhet ska bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som en del i detta ska det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt över de åtgärder som behövs vid enheten. Planen ska också redogöra för de åtgärder som avses att påbörjas eller avslutas under det kommande året samt hur föregående års planerade åtgärder genomförts. Av skollagen framgår också att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn samt att rektorn ansvarar för att detta anmäls till huvudmannen.

För Solfagraskolan finns ordningsregler som beskriver vilket agerande som är önskvärt hos eleverna samt vad som händer om en elev inte följer detta. Av intervjuer med skolledningen framkommer att dessa regler är många år gamla och att skolans nuvarande elever inte givits möjlighet att medverka i framtagandet av gemensamma regler, även om elevrådet kontinuerligt ges möjlighet att föreslå nya regler som kan läggas till denna lista. Av intervju med rektorn och dokumentstudier framkommer att skolans gemensamma planerade arbete för att förebygga kränkande behandling i huvudsak består av de månadsvisa utvärderingar som görs i varje klass för att kartlägga hur eleverna upplever tryggheten och studieron. Syftet med dessa anges vara att upptäcka och reda ut konflikter och kunna rikta uppmärksamhet mot rätt områden. Elever och vårdnadshavare beskriver dock i intervjuer att det finns områden på skolan, bland annat på skolgården, där det saknas vuxennärvaro och där incidenter ofta inträffar. Rektorn, lärare och övrig personal kan inte ge andra konkreta exempel på vilka åtgärder skolan denna termin arbetar med för att förebygga kränkande behandling.

Vid skolan används kommunens strukturstöd för att dokumentera, hantera och anmäla incidenter där en elev anser sig ha blivit kränkt. Av intervjuer med lärare framkommer dock att olika lärare har olika tolkningar av när en sådan händelse ska anmälas till rektorn. Någon lärare beskriver att hon alltid gör detta, någon lärare anmäler inte situationer som hon upplever att hon själv enkelt kan reda ut och någon för egen doku-

mentation över mindre incidenter och anmäler dessa om samma elev är involverad i flera. Vårdnadshavare som Skolinspektionen talat med bekräftar att alla incidenter inte rapporteras, och att detta leder till att alla incidenter inte åtgärdas.

Av strukturstödet framgår att rektorn ska anmäla till huvudmannen att en elev anser sig utsatt för kränkande behandling endast om incidenten föranlett en vidare utredning, inte, såsom skollagen föreskriver, i alla förekommande fall. Rektorn bekräftar i intervjuer att instruktionen i strukturstödet följs vid skolenheten.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2011/2012. Planen är vid granskningen inte fullständig men gäller i befintligt skick från 1 september 2011. Planen är gemensam för hela rektorsområdet och omfattar således förskoleklass, grundskola 1-6, grundsärskola 1-6 och skolbarnsomsorg. Rektorn uppger att planen ska uppdateras så att varje skolenhets och skolforms behov framgår i beskrivningen av kartläggningens resultat. De åtgärder som framgår av planen är gemensamma för hela rektorsområdet. Åtgärderna är vidare generella och består till stor del av vid månatliga träffar med kamratstödarna följa upp resultatet av skolans 'månadsenkät', en regelbunden, klassvis uppföljning av hur eleverna upplever skolmiljön. Det är oklart vilka konkreta åtgärder som ska vidtas för att motverka kränkande behandling vid skolan.

Därför förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att skolmiljön vid skolenheten präglas av trygghet och studiero och så att skolan bedriver ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling.

Författning:

5 kap. 5 § och 6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Trots att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ser rektor inte till att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Motivering:

I skollagen anges hur skolan ska agera om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller då elever har andra svårigheter i skolsituationen. Av denna bestämmelse framgår att rektorn, då han får en signal om att en elev eventuellt är i behov av särskilt stöd, är ansvarig för att se till att detta skyndsamt utreds. I samband med denna utredning ska samråd med elevhälsan ske om det inte är uppenbart obe-

hövligt. Utifrån utredningens resultat, fattar rektor beslut om åtgärdsprogram. Ett åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid Solfagraskolan finns ett system med en prioriteringsordning som används för att signalera till rektor om en elev riskerar att inte nå lägst kunskapskraven i ett ämne eller om en lärare av annan anledning bedömer att eleven har svårigheter i utbildningen. Alla elever vars behov bedöms som prioriterade enligt denna struktur hanteras vidare i samråd med elevhälsoteamet som handleder utredning och åtgärdsprogram. Elever vars stödbehov anses kunna tillgodoses inom klassens ram ska enligt denna struktur hanteras vidare av lärarna. Lärarna beskriver i intervjuer att det varierar huruvida de gör en pedagogisk utredning för att kartlägga dessa elevers behov av särskilt stöd. I intervjuer ges också exempel på att några lärare inte alltid upprättar åtgärdsprogram för dessa elever, när utredningen visat på behov av särskilt stöd, utan istället för in behovet i elevens individuella utvecklingsplan. Av intervjuer med lärare framkommer vidare att fokus i den pedagogiska utredningen är kopplat till elevens behov i det som skolan kallar basämnen, d.v.s. svenska, engelska och matematik. Lärarna uppger att detta bland annat beror på att det saknas kompetens för att utreda och sätta in riktade åtgärder i vissa andra ämnen, såsom bild och biologi.

Av skolans arbetsgång för särskilt stöd framgår att lärarna ansvarar för den utredning som görs när de uppmärksammat att en elev eventuellt är i behov av särskilt stöd. I samma arbetsgång beskrivs att elevhälsoteamet finns tillgängligt för konsultation. Rektorn, lärare och övrig personal uppger i intervjuer att lärarna oftast konsulterar elevhälsan, men bekräftar att det inte är något uttalat krav och att detta inte alltid sker. Av intervjuerna framkommer vidare att lärarna och elevhälsan inte kan beskriva i vilka fall skolan anser att det är uppenbart obehövt att samråda med elevhälsan, vilket är det enda undantaget som skollagen medger.

Skolinspektionen har granskat exempel på åtgärdsprogram. Elevens behov framgår av åtgärdsprogrammen, men de åtgärder som anges är vagt formulerade och det är oklart vad som ska göras, när och av vem. Åtgärdsprogrammen innehåller långsiktiga och kortsiktiga mål, men dessa är inte alltid utvärderingsbara, varför det är oklart hur skolan ska utvärdera att åtgärderna i åtgärdsprogrammet har haft effekt. Av de uppföljningar som Skolinspektionen tagit del av framkommer att det är oklart hur åtgärdernas effektivitet utvärderas. Det finns exempel där alla åtgärder inte följs upp. Det finns också exempel där uppföljningen visar att eleven inte uppnått de kortsiktiga målen men där åtgärderna ändå bedöms "fungera bra" och där samma mål och åtgärder behålls. Det är i detta sammanhang oklart vad bra betyder.

Skolinspektionen förelägger därför Huddinge kommun att vidta åtgärder så att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreds och att arbetet med åtgärdsprogram motsvarar skollagens krav.

Författning:

3 kap. 8-9 och 12 §§ skollagen

Bedömningsområde: Bedömning och betygssättning

Bedömning:

Lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker inte i enlighet med författningarna.

Eleven och elevens vårdnadshavare informeras inte fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Motivering:

Av läroplanen framgår att läraren har ett ansvar att utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling. I skollagen framgår vidare att eleven och vårdnadshavarna fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Vidare anges att utvecklingssamtal ska hållas minst en gång per termin och ska ge information om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas och att informationen ska grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i förhållande till läroplanen. Utöver utvecklingssamtalet ska det också finnas en skriftlig individuell utvecklingsplan. I denna ska finnas omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen eleven får undervisning i och en sammanfattning av de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Av skolans resultatsammanställningar framkommer att så gott som alla elever når målen i alla ämnen utom de för vilka det finns nationella ämnesprov. Av intervjuer med lärarna framkommer att de gör grundligare bedömningar utifrån kursplanens krav i dessa ämnen, och att de i andra ämnen och årskurser säkerställer att eleven deltagit. Lärarna uppger också att de inte velat ange att elever inte nått målen i något av dessa ämnen, då de bedömt att det är viktigare för eleverna att få fokusera på att utveckla sin svenska. Av intervju med rektorn framkommer att han uppmärksammat denna brist, bland annat genom att läsa skriftliga omdömen. Av intervjuer med lärare i grundskolan framkommer att de tidigare tillämpat betygsanvisningarna för grundskolans ämnen så att alla elever nått målen om de deltagit i undervisningens aktiviteter. Man har också tänkt att anvisningen handlar om de förutsättningar skolan gett eleverna för att nå målen. Rektorn bekräftar i intervjuer och i skolans verksamhetsredogörelse

att det funnits brister i lärarnas bedömning i särskolan. Rektorn uppger vidare att han bedömer att denna brist kommer att åtgärdas genom den regelbundna kompetensutveckling som kommunen anordnar under läsåret i samband med implementeringen av den nya läroplanen.

Av intervjuer med lärare framkommer att man i årskurs 4 har valt att byta ut höstterminens utvecklingssamtal mot ett tidigt lära-kännasamtal, eftersom eleverna byter lärare i årskurs 4. Eleverna i årskurs 4 får således endast ett utvecklingssamtal under läsåret.

Skolans skriftliga omdömen består av att läraren med ett kryss markerar om eleven når målen eller inte. I några fall kompletteras detta av en kommentar ifrån läraren. I flera ämnen består dock lärarens kommentar av 'du visar intresse' och 'du har deltagit' utan vidare beskrivning av elevens kunskapsutveckling. Det finns också klasser på skolan som jobbar enligt en modell där eleven själv skriver ett omdöme utifrån en självskattning i relation till kursplanens krav. I dessa fall är det oklart hur läraren informerar om elevens kunskapsutveckling. För de samhällsorienterande och naturorienterande ämnena ges en samlad kommentar, men ingen information om elevens kunskapsutveckling i respektive ämne, trots att både det centrala innehållet och kunskapskraven för dessa ämnen skiljer sig åt för årskurs 6. Av denna kommentar framgår vidare endast vilket arbetsområde som behandlats inom respektive block.

Av de individuella utvecklingsplaner som Skolinspektionen tagit del av framgår att de insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven till stor del består av vad eleven ska träna mer på eller ett utrop att eleven ska fortsätta som tidigare. Det är således oklart vad skolan ska göra för att ge eleven ledning och stimulans att utvecklas så långt som möjligt.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att lärarnas bedömning av elevernas kunskaper sker i enlighet med författningarna och så att eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling.

Författning:

10 kap. 12-13 §§ skollagen Lgr 11 2.7 Bedömning och betyg, Riktlinjer

Obligatoriska särskolans kursplaner

Bedömningsområde: Personalkompetens

Bedömning:

Personalen vid skolan har inte utbildning och kompetens för de uppgifter de ska bedriva.

Motivering:

Av skollagen framgår att huvudmännen för undervisning ska använda lärare som har en utbildning som är avsedd för den undervisning läraren ska bedriva.

På Solfagraskolan undervisar lärarna i alla ämnen utom hem- och konsumentkunskap, idrott, slöjd, bild och musik i den årskurs de är verksamma i. Majoriteten av lärarna har inte utbildning i alla de ämnen de undervisar i. Några lärare saknar behörighet i engelska, några i naturorienterande ämnen. Det finns också lärare som saknar utbildning för att undervisa den åldersgrupp där dennes undervisning är förlagd. Lärarna i årskurs 4 uppger att de inom årskursens arbetslag fördelar undervisningen enligt behörigheter, så att lärarna i högre grad undervisar i de ämnen de är behöriga i, men detta sker inte i alla årskurser. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer vidare att det funnits möjligheter till fortbildning för dem som önskat. Lärarna uppger dock att detta skett från lärarinitiativ och rektorn redovisar ingen plan för hur han har arbetat för att lärarna ska få behörighet för de ämnen de undervisar i. Det framkommer dock av intervju med rektorn att en sådan plan håller på att arbetas fram som ett svar på det nya kravet på lärarlegitimation.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen Huddinge kommun att vidta åtgärder så att lärarna vid skolan har utbildning och kompetens för den undervisning de ska bedriva.

Författning:

2 kap. 13 § skollagen, 2 kap. 3 § 1985 års skollag

Bedömningsområde: Erbjudande av utbildning och uppföljning av elevens närvaro

Bedömning:

Alla elever har inte lika tillgång till den utbildning som anordnas. Huvudmannen ser inte till att eleverna fullgör sin skolgång.

Motivering:

Skollagen och skolförordningen anger att elever i grundsärskolan som har ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmål. Av skollagen framgår vidare att kommunen är skyldig att se till att eleverna i dess grundskola fullgör sin skolgång.

Av intervjuer med rektorn framkommer att det saknas rutiner för att erbjuda elever i grundsärskolan modersmål. Tillsynen visar att det vid besökstillfället finns elever inskrivna i sarskolan som är berättigade till modersmål.

Av intervju med rektorn framkommer att han inte känner till några instruktioner för att rapportera elever med långvarig frånvaro till huvudmannen. Detta resulterar också i att de fall som skolan har av långvarig frånvaro inte har meddelats till huvudmannen. Rektorn uppger dock att all information om elevfrånvaro finns tillgänglig för huvudmannen genom det digitala frånvarosystem som kommunen använder.

Mot bakgrund av detta förelägger Skolinspektionen huvudmannen att vidta åtgärder så att alla elever får lika tillgång till den utbildning som anordnas och att huvudmannen ser till att eleverna fullgör sin skolgång.

Författning:

7 kap. 2 § och 22 §, 11 kap. 10 § skollagen 5 kap. 7 § skolförordningen

Bedömningsområde: Handläggningsrutiner

Bedömning:

Skolan iakttar inte bestämmelserna om registerkontroll.

Motivering:

Av skollagen framgår att den som erbjuds eller tilldelas arbete inom en verksamhet där det finns grundskola, grundsärskola, förskoleklass eller fritidshem ska lämna ett utdrag ur belastningsregistret till den som erbjuder anställningen. Det framgår vidare att denna bestämmelse även gäller för omständigheter som liknar dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom enheten, såsom uppdrag eller anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten.

Av dokumentation och intervju med rektorn framgår att rektorn överlåtit åt det bemanningsföretag som skolan har avtal med för vikarieanskaffning att samla in och kontrollera registerutdragen. Rektorn tar inte del av dessa registerutdrag inför en anställning. Rektorn uppger dock att han vid något tillfälle, i efterhand, begärt in utdrag.

Skolinspektionen förelägger därför huvudmannen att vidta åtgärder så att bestämmelserna om registerkontroll av personal iakttas.

Författning:

2 kap. 31 § skollagen

Anmärkning:

Bedömningsområde: Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning:

Rektorn tar inte ansvar för skolans resultat och för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete vid skolenheten samt omsätter inte resultaten i åtgärder för att uppfylla de nationella målen.

Motivering:

Enligt skollagen ansvarar rektorn för enhetens kvalitetsarbete. Skollagen förtydligar också att inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen uppfylls.

Av intervjuer med rektorn, lärare och elever samt av granskningen av skolans skriftliga dokumentation av kvalitetsarbetet framgår att skolan har ett i flera hänseenden fungerande kvalitetsarbete. Det finns till exempel uppföljningar av kunskapsresultatet med analyser på olika nivåer och över tid. Det framkommer vidare att rektorn identifierat de brister i lärarnas bedömning som också tillsynen visar på. Långsiktiga åtgärder har vidtagits för att åtgärda detta, men rektorn redovisar inte hur denna kunskap påverkat den analys som gjorts av kunskapsresultaten. Detta innebär att det kunskapsresultat som rektorn följer upp inte är rättvisande, vilket kan leda till att signaler om andra brister i undervisningen döljs. Allvarligast är detta inom grundsärskolan där 100 procent av eleverna bedömts nå målen i alla ämnen över tid; ett resultat som rektorn till viss del kopplar till brister i lärarnas bedömning. Av intervjuer med lärare och rektorn framkommer vidare att det i vissa hänseenden saknas samverkan mellan lärare och arbetslag. Detta innebär att goda exempel ur undervisningen inte alltid lyfts inom ramen för ett systematiskt förbättringsarbete och att vissa inslag i utbildningen blir lärarberoende.

Mot bakgrund av att kvalitetsarbetet i stort är såväl systematiskt som aktivt samt att rektorn vidtagit åtgärder för att på lång sikt komma till rätta med ovanstående brister är bristen mindre allvarlig. Skolinspektionen riktar därför en anmärkning till Huddinge kommun.

Författning:

4 kap. 4 § skollagen

Bakgrund

Beskrivning av Solfagraskolan

Solfagraskolan är en av två skolenheter i Solfagra rektorsområde. Vid enheten bedrivs utbildning i grundskola och grundsärskola. Enheten omfattar i grundskolan förskoleklass och årskurserna 1 till 6. I grundsärskola finns elever i årskurserna 1-6. Skolan har ungefär 430 elever. Skolans lärare är indelade i årskursvisa arbetslag. Vid enheten finns två speciallärare; en som är kopplad till arbetslagen för årskurserna 1-3 och en som är kopplad till arbetslagen för årskurs 4-6. Skolenheten leds av en rektor som även ansvarar för Stensängsskolan. Till sin hjälp har rektorn två biträdande rektorer. Skolan har ett elevhälsoteam bestående av kurator, skolsköterska, skolpsykolog, specialpedagoger och skolledning. Rektorerna har även ansvar för ett fritidshem knutet till skolan. Kommunens ansvarstagande för skolbarnsomsorgen beskrivs dock i en separat rapport.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Malin Söderberg
Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).